

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij Lucæ XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

dem apparuit, quod erimus. Scimus, quoniam cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum, sicuti est. Cuius rei capiat similitudinem: Cum essem paruulus seu puer, loquebar imperfectè & balbutiens, ut mos est puerorum. Sapiebam quoque, puta pueriliter ut paruulus, agitabam quoque ludicra ut paruulus. Quando autem factus sum vir perfectus consummatusque usu rationis, scientia atque iudicio, euacuauit, deserui contempsiq; ea, que sunt paruuli, puerilia scilicet. Hoc modo bonorum imperfectio huius vitæ nobis peribit, ita tamen ut in aliam perfectionem ac plenitudinem in futura vita mutetur. Hoc namque tempore caliginoso, quo hic viuimus, videmus Deum quasi in speculo & ænigmate suo. Per visibilia enim hæc, & maxime per hominem, qui ad imaginem Dei creatus est, in notitiam pertingimus Dei, contemplantes eum, quasi in speculo. In futuro autem seculo tunc videbimus eum facie ad faciem. Itaque nunc Deum cognosco imperfectè, & vix ex aliqua parte, tunc autem, hoc est, in futura vita cognoscam eum, sicut & cognitus sum. Quamdiu autem in hac vita degimus, manent in electis & sanctis Dei coniunctim fides, spes, & charitas, quibus hæcant Deo, è quibus tribus maxima est charitas. Spes namque & fides possent esse in homine informes. Porro charitas non potest esse informis, quæ alijs bonis vitam præstat & decorem.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM
Dominica Quinquagesimæ. Luca XVIII.

NON immeritò quis admirari possit, quomodo fiat, ut hodierno die, qui hominibus præsertim mundanis gaudio est & lætitiæ, Ecclesia præter subtractionem anticorum lætitiæ, memoriam proponat Dominicæ passionis. Nam dies hæc vocatur à vulgo carnispriuium, eo quod in crastino quadragesimalis cibus maxime à clericis debeat sumi, & hodie carnibus sit quasi vltimo die in esum sumendis, donec pascha illucescat, valedicendum. Quare incongruum videtur huic temporis passionis Dominicæ memoriam applicare, quo tot sunt leuitates, totidemque abominationum transgressiones, ut iustus hic dies spirituspriuium, quam carnispriuium, vocaretur. Reuera enim non parum spiritus priuatur deuorine, cum nimium tribuitur carni. Admissa fuit olim à patribus recreatio aliqua hoc die, post quem magno feruore incipiebant homines penitentia & abstinentia se macerare. Honestum enim gaudium non est prohibitum, licet hoc vnum præcipue laudetur, quod de bonitate concipitur creatoris, quod de beneficijs quoque augetur ab eodem acceptis: dum seipsum his indignum ex animo sentit homo, gaudetq; in sola misericordissima dignatione Dei, quam super se liberalissimam ac copiosam videt. Pari modo gaudium quoque est religiosum, de euasione peccatorum, & de gratia se custodiente. Verum, relicta lætitiæ spirituali, gaudium nunc se tradunt homines diabolico. A quo retrahere eos cupit Ecclesia, idcirco quod omnium maxime compungere debet mentem, historiam narrat summam Dominicæ passionis, ut memores charitatis huius immensæ, erubescamus seruitij captiuitatisque diabolice. Quomodo ergo mundus & diabolus suis filijs iugum imponit vitium & peccandi exercitium, ita Ecclesia suis alumnis ac deuotis Dominicæ

Gene. 19.

Passionis Dominicæ memoria cur hic insinuetur.

Gaudium religiosum quod.

passionis opponit exemplum. Mundus gaudet in operibus carnis, filij Ecclesie compunguntur deuotis exercitijs spiritus. Illi latam currunt viam ad infernum, hi ambulat arctam viam spiritus. Verum redeamus, audiamusque Euangelium.

Ecce ascendimus Hierosolymam, & consummabuntur omnia, quae scripta sunt per Prophetas de Filio hominis.

Hoc Euangelium tamen hodie legatur, est tamen hodie non factum, sed ea quae hic leguntur, dicta & facta sunt circa vltimum Paschae, quando iam Iesus à Galilea ascenderat Hierosolymam, paulo post passurus. Tunc enim assumpsit discipulos suos, & ait illis secretò: Ecce ascendimus Hierosolymam. Quod passionem suam praedixit suis, idè fecit, ne postea nimium scandalizarentur discipuli, & videntes Iesum captum, putarent eundem non potuisse euadere, sed manibus fuisse impiorum praecupatum. Praedixit igitur suam passionem, quo ostenderet se ea, quae ventura sibi erant, praescire quidem, sed vltro cum euadere posset, eadem subire. Deinde confortare eos voluit contra futuram tristitiam, vt minus turbarentur, cum eueire cernerent, quae sibi fuerant praedicta. Voluit autem secretò illis haec dicere. Quare secretò? Ob euitandam turbationem. Homines enim compassiui & femininae deuotae turbatae scribis alios inquietassent. Haec Christo Apostolis reuelante dubium non est Iudam quoque apostolum tunc adfuisse, qui ipsum erat traditurus, sed an Iudas tunc adhuc bonus fuerit, nec ne, ignoratur. Certè autem est, Christus quicquid dixit, qui eius cor videbat, ad illius (si fortasse mala fuerit voluntatis) correctionem dixisse: Ecce, inquit ascendimus Hierosolymam, Vides eum vltro fuisse passum, qui ad locum ascendit passionis, vbi erat tradendus & flagellandus? Nisi vltro se tradere voluisset in mortem, non debuit ad locum accedere, quo se capiendum & interficiendum sciebat. Ascendimus autem dicit, quia à Galilea veniens ad montana ibat, vbi Hierusalem sita erat. Et consummabuntur omnia quae dicta sunt per prophetas de Filio hominis. Quasi dicat: Quicquid de mea passione, quicquid de resurrectione scripserunt Prophetae, nunc implebuntur, vt inde quoque intelligatis me esse, quem praedixerunt Prophetae, cum eadem videritis in me impleri. Voluit autem consummari in Hierusalem & impleri, quae de illo scripta sunt, non absq; ratione. Nec enim, vt dixit, capiebatur Prophetam perire extra Hierusalem. Deinde congruebat, quia se ipsum Patri pro vniverso erat immolaturus mundo, vt hanc offerret hostiam in ciuitate sacerdotali, vbi erat templum & doctrina legis, quo simul inexcusabiliores fierent Pharisei & Scribae, apud quos erat scientia legis dum viderant in Christo impleri, quod praedictum in Scripturis legebat. Fuit praeterea ciuitas haec Hierusalem regia metropolis. Christo autem Pater dedit omnia in manus, imò & post resurrectionem suam datam sibi potestatem adfirmat in caelo & in terra. Ipse quoque rex est & sacerdos, propterea regnum suum non negauit coram Pilato, nec sese regem abnuuit, sed regnum suum non esse de hoc mundo asseruit. Regnum enim suum saepenumero in parabolis testatur: *Simile est regnum inquit, calorum decem virginibus.* Et: *Simile est regnum calorum homini regi, &c. de se & de Ecclesia loquens.* Per passi-

Math. 7.

Math. 26.

Marc. 16.

Luc. 19.
In Hierusalem
cur. pati
Christus voluit.Ionn. 19.
Math. 23.

Ionn. 8.

Math. 5.
Math. 26.E VI
21

Lucæ 2.
In Bethlehẽ
cur nati vo
luerit Chri-
stus.

Math. 27.
Ioan. 19.

Ioan. 12.

Act. 3.

onem enim sibi acquisiuit hoc regnum, ideo non abs re fuit, vt in regia
velleret pati ciuitate. Aduerte autem hic aliquid sublimioris eruditionis,
qua semper in omni sua vita nos erudire voluit ad humilitatem. In vili
enim & parua ciuitate, nempe in Bethlehẽm voluit nasci, sed in gloriosa
ac nobili ciuitate confundi, non quærens honorem ex patria aut generati-
one, nec fugiens opprobrium, quod maius sibi nouit futurum ex ciuitatis
nobilitate. In Hierusalem enim magna erat populi multitudo, & tum præ-
cipue, quando inter latrones vt vnus illorum est extra ciuitatem Iesus edu-
ctus, & in eorum medio crucifixus. Voluit itaque solus & incognitus na-
sci, quo rursus alia ex parte humilitatem nos docuit, sed noluit solus &
ignotus ex morte confundi. Heu quàm longè alia est nostræ superbix cogi-
tatio, qui magis videri, quàm esse humiles volumus. Nos vbique & in
omnibus excusando, celando, fingendo, dissimulando agimus, ne confun-
damur, aut contemnamur nos defendentes. De Filio hominis. Homini
id est, virginis beatissimæ, cuius filium se plerumque ex humilitate nomi-
nat, cum sit etiam Dei. Quæ sint autem, quæ prædixerit de eo Propheta,
quando quidem Petrus quoque confessus est dicens: *Deus præannunciavit per
omnium Prophetarum pati Christum suum sic:* videamus.

Tradetur enim Gentibus, & illudetur, & flagellabitur, &
conspuetur.

Psal. 49.
Psal. 54.

Isa. 50.
Ibidem.

Thren. 3.
Psal. 68.

Sap. 2.
Isa. 9.
Psal. 21.

Isa. 53.

Psal. 21.

Ibidem.

Psal. 68.
Dan. 9.

Soph. 3.

Roma. 8.

Ephes. 5.

De eius traditione Psalmista dicit: *Qui edebat panes meos, magnificauit su-
per me supplantationem.* De eius agone & pauore mortis idem: *Cor meum com-
batum est in me, & formido mortis cecidit super me. Timor & tremor venerunt super
me.* De eius conspuitone & percussione Esaias: *Faciem meam non auerti ab incre-
pantibus & conspuentibus in me. Iremus. Corpus meum dedi percipientibus, & genu
meas vellentibus.* Et Hieremias: *Dabit percipienti se maxillam, saturabitur oppro-
brijs.* De eius flagellatione Psalmista: *Et fui flagellatus tota die.* De eius dam-
natione in libro Sapientie: *Morte turpissima condemnemus eum.* De baiula-
tione Crucis Esaias: *P. incipatus eius super humerum eius.* De eius extensione &
crucifixione denuo Psalmista: *Foderunt manus meas & pedes meos, & dimume-
rauerunt omnia ossa mea.* Quod præterea sceleratis est sociatus, quod pro ini-
micis suis rogauit, & quod sponte in mortem se dedit, Esaias: *Tradidit in mor-
tem animam suam & cum sceleratis reputatus est, & ipse peccata multorum tulit, & pro
ire in gressibus rogauit.* De vestium quoque eius diuisione Psalmista: *Diruise-
runt sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem.* De eo quod cla-
mavit se derelictum, Idem: *Deus Deus meus respice in me, quare me dereliqui-
sti?* De fellea potatione idem: *Et dederunt in escam meam fel, & in siti mea pot-
auerunt me aceto.* De eius morte Daniel: *Et occidetur Christus, & non erit eius
populus, qui eum negaturus est.* Et alia id genus multa. Quis omnia enume-
ret? Igitur de sola (prætermisissis reliquis) resurrectione dicamus quia & ei-
us Propheta Sophonias meminit, dicens: *Expectate me in die resuræcti omnia mea
in futurum.*

Tradetur enim Gentibus ad illudendum. Quamuis Pater tradiderit Fi-
lium in mortem, iuxta illud: *Proprio Filio suo nõ pepercit Deus, sed pro nobis omni-
bus tradidit illum, & Filius quoque tradiderit seipsum sicut scriptum est: Tra-*

didit semetipsum pro nobis hostiam & oblationem Deo; tamen hic de Apostoli sui traditione & Iudæorum loquitur. Iudas enim Iudæis Christum vendidit, & tam Iudæis, quàm Gentibus tradidit capiendum. Iudæi verò Gentibus, Pilato scilicet & Romanis tradiderunt Christum crucifigendum. Illius autem fuit Christus quatuor vicibus. Primo, in domo Caiphæ. De qua illusione apud Lucam scribitur *Viri, qui tenebant illum, illudebant ei.* Secundo, in domo Herodis: *Spreuit eum, inquit, Herodes cum omni exercitu suo, & illiit eum veste alba.* Tertio illusus est in præterio Pilati, ubi milites coronam ei spineam imprimunt illudentes. Quarto in cruce illudebanti, & principes, & milites dicentes: *Alios saluos fecit, seipsum non potest saluum facere.* Flagellabitur. In domo Pilati flagellis cæsus est, vt à planta pedis vsque ad verticem capitis non esset in eo sanitas. Imò vsque ad costarum nudationem (vt multi scribunt sancti) cum esset tenerrimo corpore ac nobilissima complexionem, cæsus est. Dicunt tamen quidam Christum ante quoque fuisse flagellatum in domo Caiphæ tota nocte, vt propterea illud deo intelligatur. *Et castigatio mea in matutinis.*

Illusus vii fuerit Christus quater.

I.

Lucæ 22.

II.

Lucæ 23.

III.

Matth. 27.

III.

Lucæ 23.

Ioan. 19.

Esaiæ 54.

Psalm. 69.

Et postquam flagellauerint, occident eum, & tertia die resurget. Et ipsi nihil horum intellexerunt. Et erat verbū istud absconditum ab eis, & non intelligebant quæ dicebantur.

Non passionem suam tantum futuram Apostolis narrat, sed etiam resurrectionem, vt cum vnum euenisse cernerent, aliud quoque futurum non desperarent. Et ipsi nihil horum intellexerunt, quia non intelligebant Scripturas, donec post resurrectionē illis aperuit sensum, ideo nihil iam intellexerunt. Non parum autem faciebat ad hoc, vt minus intelligerent, quod quia Christum, credebant Dei Filium, ideo de eius morte nihil poterant cogitare, sed ea quæ dicebat vera quidem esse, sed intellectum, quem non caperent, habere putabant, fortasse enim non existimabant eum moriturum, aut mori posse ratione diuinitatis.

Ioan. 8.

Factum est autem cum appropinquaret Hiericho, cæcus quidam sedebat secus viam mendicans. Et cum audiret turbam prætereuntem, interrogabat quid hoc esset, Dixerunt autem ei, quod IESVS Nazarenus transiret.

Cum IESVS appropinquaret ciuitati, quæ erat Hiericho, cum appropinquaret, id est, cum vicinus esset ciuitati, quia alius Euangelista refert idem miraculum factum dum exiret de ciuitate Hiericho; hoc est, cum adhuc vicinus esset ciuitati, vt intelligatur non accedens, sed recedens de ciuitate, iuxta Marcum, cum adhuc prope esset, refertur hoc fecisse miraculum, quamuis satis incongruus sit iste modus loquendi. Hoc autem miraculum Lucas hic anticipatiue narrat, & postea, quod de Zachæo dicendum fuerat, quasi neglectum repetit. Sedebat secus viam mendicans.

M. th. 20.

Marc. 10.

Lucæ 19.

Et clamauit dicens: Iesu Fili Dauid miserere mei: Et qui

Y 4 pra-

præibant, increpabant eum, vt taceret. Ipse verò multo magis clamabat: Fili Dauid miserere mei.

Clamabat, inquit, puta magna voce & ardēti affectu: Iesu Fili Dauid miserere mei. Iesum nunquam viderat, relatione tamen aliorum, tanta de eo audierat, vt illum non solū Christum crederet, sed etiam sanitatis gratiam ab eo flagitaret. Quod enim Christum credidit, in hoc declarauit, quod illum Filium Dauid nominat, de cuius semine Christum nasciturum omnibus palam erat. Et qui præibant, & qui sequebantur Christum, increpabant cæcum, vt taceret, ne turbaret suo clamore, aut Christum contemplantem, aut populum in itinere ad Christi sermonem auscultantem suo impediret clamore. Ipse verò multo magis clamabat: Fili Dauid, miserere mei. Magnus fuit desiderij feruor huius cæci, ideo noluit sibi prohiberi clamorē ad Iesum. Et tu quoque nō sinas impedire clamorem tuum, vel rememoraciones præteritæ, vel sollicitudines futurę tēporalis vitæ, quādo oras ad Dominum. Imo importunitate, ac orandi violentia tu eorum voces superes, vt tu solus in silentio audiaris, vocibus alijs, quæ se importune ingerunt, compestitis, siue sedatis. Solet enim orantibus nobis frequentior tunc tumultus vitiorum obstrepere, & orationem nostram inturbare. Contra quem eo vehementior intentionis vis oranti est resumenda, quo distractionis atque euagandi pronitatem compestat.

Stans autem Iesus, iussit illum adduciad se. Et cūm appropinquasset, interrogauit illum, dicens: Quid tibi vis faciam? At ille dixit: Domine, vt videam.

Stans autem Iesus, iussit eum adduci ad se. Peruens desiderium, feruentiorq; fides cæci misericordissimum cor Iesu sistingebat, quod nisi præstito beneficio transire noluit. Porro beneficium hoc dare potuisset illum non aduocando, atque interea eum expectando, sed benignitatem pijssimi cordis sui gloriosus nobis in exemplum cupiebat monstrare, & quā misericordes, clementesq; absque fastidio aut supercilio esse debeamus in pauperes, nos docere. Et cūm appropinquasset, interrogabat illum, dicens: Quid tibi vis vt faciam? Vide clementiam Saluatoris, ad omnia se paratum offerre. Quid vis inquit, faciam? Vis elemosynam, vis corporis sanitatem? Vtrū vis, concedo. Domine, vt videam, hoc rogo, Lumen oculorum omnibus prætulit. Sine illo enim triste est gaudium, id quod Tobias fatetur salutanti Angelo respondens: *Quale mihi gaudium erit, qui in tenebris sedeo, & lumen calis non video;*

Tob. 5.

Et ait illi Iesus: Respice, fides tua te saluū fecit. Et confestim vidit, & sequebatur illum, magnificans Deum. Et omnis plebs vt vidit, dedit laudem Deo.

Vt promptum se ad satisfaciendum cæci desiderio obtulerat, ita confestim ei, quod petijt, largitur, imperatiuē faciens miraculum. Respice: Et confestim vidit, qui fuerat cæcus, clarius videns ex gratia miraculi, quā vnquam potuisset ex natura videre. Et sequebatur eum magnificans Deum. Quo ostendit se non modò sanum in corpore, sed in spiritu etiam factum

Ann.
tribuit
que De
bona à
gratias
Domi

E
P

includ
autem
erat tu
quoque
dem in
fomen
tur, qu
dō & h
nis lib

In i

bat, q

sicbat

rum r

næ iul

bis co

vt in l

cede

mo er

tra ci

nis po

que a

gri. I

rem f

dati f

precip

Discip

plina

discip

Chri

mod

pacis

est su

fuer

rum

Hum. Omnis autem plebs ut vidit, dedit laudem Deo. Laudem Deo optimè tribuit, cuius est omne bonum, & à quo omne est beneficium. Laudem namque Deo dare, est donum Dei, cuius est confiteri, nostram indignitatem, quæ bona à Deo recipimus, agnoscere, & profundissima humilitate iuges eidem gratias agere. Quod omnibus nobis largiatur Iesus Christus Filius Virginis Dominus noster, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Cuiusmodi fuerint iubilei privilegia, & quomodo peccatorum obtineamus remissionem.

ECCĒ ascendimus Hierosolymam, & consummabuntur omnia, quæ scripta sunt per Prophetas de Filio hominis, Lucæ XVIII. Hodierna Dominica Quinquagesima dicitur, eo quod quinquaginta dierum tempus hoc includat, hodiè quidem inceptum, sed in Paschate terminandum, significat autem numerus hic remissionem. Quocirca in lege annus quinquagesimus erat iubilæus, annus gaudij, remissionis, & libertatis. Simili modo nos nunc quoque poenitentiam incipientes, per quinquaginta dies continuamus, eandem in Paschate, ubi est quinquagesimæ huius finis, quasi in iubilæo remissionem peccatorum recipientes. Multa enim in iubilæo olim concedebantur, quæ nobis spiritualiter per passionem nunc conceduntur Christi. Idcirco & hodiè memoria Dominicæ recensetur passionis, qua nos ad remissionis libertatis quæ iubilæum credamus perductos.

In iubilæo namque fiebat remissio debitorum. Qui enim quicquam debebat, quod ante tempus non poterat solvere iubilæi, iubilæo adueniente liber fiebat ab omni debito. Sic nobis quoque in passione Christi debita peccatorum nostrorum sunt nobis dimissa. Omnes enim eramus debitores diuine iustitiæ ex reatu originalis peccati. Hoc debitum nostrum Christus nobis condonans ita condonat, ut pro nobis eadem etiam debita soluat Patri, ut in Psalmo loquitur: *Quæ non rapui tunc exolvebam.* Secundum quod concedebatur in iubilæo, erat, quod venditores ad vendita reuertebantur. Nempe enim agrum, aut aliquid simile perpetuò potuit vendere, præsertim extra ciuitatem constitutum, sed ad annum duntaxat iubilæi vendebatur omnis possessio, supputando iuxta annos distantes à venditionis tempore, usque ad futurum annum iubilæi, precium & iuxta æstimationis frugum agri. Porro in anno iubilæi reuertebatur, quod venditum erat, ad possessorem suum primum. Et nos quomodo gratis, hoc est, alieno peccato venundati sumus, ita etiam sine argento sumus redempti, hoc est, redempti sumus precioso sanguine agni immaculati & incontaminati Iesu Christi Filij Dei. *Disciplina enim pacis nostræ super eum,* ut Esaias dicit. Quod dictum est: disciplina seu correctio, quæ nobis debebatur & peccatis nostris, facta nobis est disciplina pacis, quia nos non sustinuumus eam, sed nobis donata est, & Christo imposita. In ipsum enim Pater posuit iniquitates omnium. Quomodo autem imposita sunt peccata omnium super eum, ita etiam disciplina pacis nostræ, id est, quam nos pati debueramus, sed condonata est, imposita est super eum. Tertium erat, quod in iubilæo obseruabatur, quia serui, qui fuerant proprij ac venundati, in iubilæo manumittebantur, & libertati restitue-

Leuit. 25.
Iubilei privilegia mystice.
I. Ephe. 2.
Psal. 68.
II. Esaiæ 53.
I. Pet. 1.
Esaiæ 53.
Ibidem.
III.

Z stitue-

E. VI
21